

[Anden næstformand]

Medlemmer af folketinget Albrechtsen (VS) og Anne Grete Holmsgård (VS) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fjernelse af ukontrollable missiler.

(Beslutningsforslag nr. B 14).

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Rahbæk Møller (SF):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om frigørelsesafgift af ejerlejligheder. (Inddragelse af udstykningsgevinster).

(Lovforslag nr. L 48).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager det.

Rahbæk Møller (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om vurdering af landets faste ejendomme. (Omvurdering af ejerlejligheder, der frigøres for lejemål).

(Lovforslag nr. L 49).

Jeg skal i øvrigt henvise til lovforslagets tekst og de ledsagende bemærkninger.

Albrechtsen (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et nyt og uafhængigt sikkerheds- og nedrustningspolitisk udvalg.

(Beslutningsforslag nr. B 13).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager dette.

Albrechtsen (VS):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fjernelse af ukontrollable missiler.

(Beslutningsforslag nr. B 14).

Jeg skal i øvrigt henvise til beslutningsforslagets tekst og de bemærkninger, der ledsager forslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 7:

Forslag til lov om erstatningsansvar.

(Fremsat 6/2 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Ole Espersen (S):**

Vores ordfører, hr. Torben Lund, er forhindret i at være til stede i dag, så jeg skal kort sige, at det jo drejer sig om et lovforslag, der bygger på 18 års kommissionsarbejde, et arbejde, der har resulteret i 3 tykke betænkninger, og for at gøre det måske lidt mere kompliceret går disse 3 betænkninger mere eller mindre op i hinanden. Men det er 18 års forarbejde, og folketinget har altså nu haft 2 døgn til at se på lovforslaget; derfor kan jeg med god samvittighed sige, at mit parti naturligvis ikke kan komme med nogen endelig stillingtagen i dag, hverken til enkeltheder eller til principper i lovforslaget. Men det er vores opfattelse, at det drejer sig om et væsentligt område, et område, hvor der gentagne gange – med rette, synes jeg – har været fremført kritik af erstatningsprincipperne, herunder udmålingen, og at det derfor er rimeligt, at folketinget får en mulighed for at tage stilling til, om der skal lovgives på området, og i bekræftende fald hvordan en lovgivning så bør indrettes. Derfor hilser vi forslaget velkomment, men som sagt: stillingtagen både til principper og til enkeltheder må vi forbeholde os at komme med i udvalget.

Annelise Gotfredsen (KF):

Det lovforslag, vi har til behandling i dag, retter op på en skævhed i praksis vedrørende udmåling af erstatning ved tab som følge af personskade eller tab af forsørger. Niveaue for erstatning i den private erstatningsret har længe ligget væsentligt lavere end i de fleste vesteuropæiske lande, også de nordiske, og også væsentligt lavere end erstatning ved arbejdsskader. Regeringens lovforslag hviler på en fyldig betænkning fra justitsministeriets erstatningslovsudvalg.

Hovedprincippet i lovforslaget er i overensstemmelse med denne betænkning, nemlig ønsket om en erstatning udmålt ud fra en

[Annelise Gotfredsen]

individuel beregning af den enkeltes årsindtægt.

Det har imidlertid været gjort gældende, at en forenkling ved den praktiske anvendelse ville være ønskværdig, og det foreliggende lovforslag har imødekommet dette synspunkt, således at en udregning af erstatningskravet ikke skulle give de store vanskeligheder nu for de implicerede skadelidte, domstolene og andre, der får med sagerne at gøre.

Det er betydningsfuldt, at sådanne sager kan klares med en rimelig hurtighed.

Lovforslaget arbejder med muligheden for at fastsætte en standarderstatning for erhvervsevnetab, hvilket især kan være af betydning for børn, unge under uddannelse og hjemmearbejdende ægtefæller, der jo ikke har en fast årsløn, og jeg kan da især for den sidste gruppes vedkommende understrege det glædelige i, at man med denne lovgivning anerkender og vurderer det arbejde, der udføres af en hjemmegående ægtefælle.

Lovens kapitel 2 indeholder regler om skadevolders ophørende erstatningspligt i tilfælde, hvor skaden er dækket af tingsforsikring eller driftstabsforsikring, og reglerne er udformet således, at de imødekommer flere myndigheders og organisationers synspunkter, idet erstatningsreglernes præventive betydning ikke er ændret inden for disse områder.

Af lovforslagets bemærkninger fremgår det, at reglernes gennemførelse vil spare staten for årligt ca. 20 mill. kr., akkumulerende til 60-100 mill. kr. efter 10 år. Forsikringspræmierne forventes kun at få en svag, i visse tilfælde næppe målelig, stigning. Lovforslaget har i den udformning, som det nu fremsættes i, fået tilslutning fra interesseorganisationer og myndigheder, herunder også Assurandør-Societetet.

Jeg vil give hr. Ole Espersen ret i, at der er mange tekniske og juridiske detaljer i lovforslaget, som er en indgriben i den almindelige praksis, vi har inden for forsikringsretten, og at alle disse detaljer er langt bedre egnede til drøftelse i udvalget.

Der har før fra justitsministerens side været stillet en dygtig embedsmand til rådighed for udvalget, når der har været vanskelige lovforslag til bearbejdelse, og vi håber, det også vil blive muligt denne gang.

Jeg kan på det konservative folkepartis vegne give forslaget min fulde tilslutning.

Bjørn Elmquist (V):

Med dette lovforslag kan der blive rettet op på en lang række mangler i vores domspraksis og i vores praksis i det hele taget med hensyn til ændring af erstatningsansvar og tilståelse af erstatning for tab af forsørger og tab af erhvervsevne.

Vi har længe haft brug for at få sat maksimumsbeløbet op, der er fremtrådt af domspraksis, og det vil der være mulighed for, når dette lovforslag måtte blive gennemført.

Det er kompliceret stof, det er der slet ingen tvivl om, og jeg skal på ingen måde gå ned i detaljerne her ved førstebehandlingen, men blot sige, at vi i venstre er tilfredse med de forsøg, der er gjort på forenklinger, der, som det er sagt i den skriftlige fremsættelse fra ministerens side, er foretaget på en række punkter. Spørgsmålet er, om man kan forenkle yderligere, uden at man af den grund gør tingene for standardiserede.

Vi er også enige i det, der står om regres i de tilfælde, hvor erstatningsansvaret kan dækkes gennem forsikring, og med hensyn til lempelsesreglen skal vi jo nok diskutere de enkelte betingelser, men at der skal være sådan en lempelsesregel for folk, der er i særlig svære situationer, folk, der er skadevoldere og i svære situationer økonomisk, socialt eller på anden måde, kan vi også give vor tilslutning.

Der er ét bestemt punkt, som jeg godt vil trække frem specielt her ved førstebehandlingen, hvor vi jo skal snakke lidt om principper, og det er den ligestillingseffekt, der ligger i lovforslaget. Der står i bemærkningerne til lovforslaget på side 15 - jeg citerer:

»Visse skadelidte har anvendt erhvervsevnen på en måde, der i det væsentlige ikke medfører nogen årsløn. Dette gælder hjemmearbejdende ægtefæller eller samlevende samt unge under uddannelse. For disse skadelidte og for børn foreslås det at fastsætte erstatningen på grundlag af mengraden. Hvis mengraden er 100 pct., udgør erstatningen 80.000 kr.«

Når og hvis dette bliver lov, har vi hermed fået gennemført en ligestilling, som der i mange år har været behov for. Det vil sige, at f.eks. hjemmegående husmødre lige plud-

[Bjørn Elmquist]

selig ved disse regler opnår en beskyttet erhvervssevne, og det vil sige, at hvis vedkommende lider skade på denne erhvervssevne, vil der kunne tilkendes erstatning. Det vil hjælpe mange landbofamilier, og det vil hjælpe mange byfamilier, hvor en af ægtefællerne – typisk kvinden, men det kan også være manden – går derhjemme og passer hus, børn osv. Der vil i disse tilfælde efter lovforslaget kunne tilkendes en erstatning. Det er en af de ting, jeg synes vi ved førstebehandling på trods af det meget komplicerede stof bør trække frem, så man i offentligheden bliver klar over, at man her faktisk er i gang med et stykke konkret ligestillingsarbejde.

Leif Hermann (SF):

Det forslag, vi har til behandling her, er, som det også er sagt af hr. Bjørn Elmquist, slutstenen på et meget omfattende og langvarigt arbejde i det udvalg, der i 1966 blev nedsat, og som blev kaldt erstatningslovsudvalget. Den umiddelbare baggrund for forslaget er arbejdsskadeforsikringsloven fra 1978, der lovfæstede nogle større erstatningsbeløb for personskade end dem, man hidtil havde kendt fra den private erstatningsret.

Det område, som lovforslaget nu dækker, har jo i det væsentligste været ulovbestemt og kun reguleret af de almindelige erstatningsretlige regler, som i domstolenes praksis har givet sig udslag i forholdsvis moderate erstatningsbeløb til skadelidte. Derfor er det væsentligt, at der nu med forslaget er åbnet adgang for en langt mere overskuelig og sikker retsstilling for de skadelidte, som er inde i billedet, herunder også, at der bliver mulighed for at fastsætte væsentligt større erstatningsbeløb end dem, vi hidtil har set.

Det er således væsentligt, at man nu direkte i loven kan læse, hvorledes ens retsstilling er, når der er tale om tabt arbejdsfortjeneste, svie og smerte, men, forsørgertabserstatning osv.

Et væsentligt træk ved forslaget, som jeg vil fremhæve, er, at det undgår at følge det flertal, der var i erstatningslovsudvalget for, at man skulle foretage en række modregninger i erstatningsbeløbene, såfremt der udbetaltes ydelser fra sociallovgivningens forsikringsordninger, invalidepension osv. Det letter endvidere overblikket, at lovforslaget kun

i begrænset omfang giver adgang til regres mod den erstatningsansvarlige.

Når disse positive bemærkninger er fremhævet, skal jeg imidlertid også nævne, at der er dele af forslaget, der giver mig anledning til at komme med mindre positive bemærkninger.

F.eks. forekommer det mig, at reglerne i forslagets § 23 om arbejdstagerens ansvar skaber en betydelig uklarhed om den gældende regel i Danske Lovs 3–19–2. Der skabes videre uklarhed om, hvorvidt der egentlig er en tilskyndelse til at rette et erstatningskrav mod arbejdstageren i stedet for i overensstemmelse med det almindelige princip at fastholde, at kravet rettes mod arbejdsgiveren.

Det er nok sandsynligt, at det spørgsmål kan opklares under udvalgsarbejdet, men under alle omstændigheder kan SF ikke medvirke til, at arbejdstageren i noget tilfælde kan hæfte for arbejdsgiverens insolvens, hvilket det også fremgår af bemærkningerne at LO har været betænkelig ved.

I det hele taget må vi sige, at bestemmelserne i kapitlerne 2 og 3 er svært uoverskuelige i deres virkninger og dermed også indebærer en uklarhed om den erstatningsansvarliges retsstilling, et forhold, der selvfølgelig er lige så væsentligt, som det er væsentligt for skadelidtes retsstilling, at han kan se, hvor han står.

Forslaget indeholder dog sammenlagt så mange væsentlige og positive elementer, herunder også den ligestilling, der er omtalt af hr. Bjørn Elmquist, at SF kan give tilsagn om en positiv medvirken i udvalgsarbejdet.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det har allerede været nævnt heroppefra, men jeg vil gerne gentage det, at i går blev der omdelt til behandling af dette lovforslag betænkninger, der omfatter 400 sider og, så vidt jeg kan skønne, 200 eller flere sider med hørings svar fra myndigheder, der har været hørt i anledning af dette. Der er vel ingen, der forestiller sig, at nogen har været i stand til ordentligt blot at skimme disse ting igennem, så derfor vil jeg sige, som det allerede er sagt tidligere, at man ikke kan vente, at der kommer mange principielle betragtninger frem til dette, for de principper, der kan blive tale om, er i virkeligheden meget dybtgå-

[Bernhard Baunsgaard]

ende og meget langtrækkende i deres virkning.

Når man vil give erstatning for tabt arbejdsfortjeneste eller erhvervsevnetab, kan man vælge to principper. Man kan sige, at der skal gives så og så meget i erstatning. Det er det ene princip. Det vil virke hurtigt, og domstolene kan hurtigt træffe en afgørelse. Eller man kan sige, at der skal foretages en bedømmelse af, hvad der skal ske, og at der skal tages hensyn til, hvad vedkommende, som det er gået ud over, rent faktisk kunne have tjent eller formentlig ville have tjent, hvis der er tale om erhvervsevns bortfald.

Det sidste er meget sympatisk til at begynde med, men så kommer vi jo nok i den situation, som vi er i i dag, at det kan tage mange år, før man får fastlagt et egentligt erstatningsansvar, og det er betænkeligt, fordi dette, at en familie, der kommer ud for en ulykke, slet ikke kan få noget styr på, hvad der er sket, men må vente det ene år efter det andet, i sig selv kan være mindst lige så ødelæggende som det, at erstatningen ikke bliver stor.

Jeg forstår på ministeren, at han naturligvis som alle ministre, der fremsætter et forslag, meget gerne vil have sit lovforslag igennem i denne samling, og selvfølgelig er der fire måneder, til vi skal hjem, men det har vist også været nævnt, at nu har udvalget siddet i 18 år. At tage stilling til sådanne afgørende principper ved siden af det andet, vi også skal igennem, tvivler jeg på kan lade sig gøre så hurtigt. Men det skal ikke fra min side skorte på god vilje, blot skal det være nævnt, at jeg er skeptisk over for, at folketinget med rimelighed kan nå på fire måneder at tage ansvaret for en så væsentlig lovgivning, som denne om erstatning for ulykker i virkeligheden er, ganske uanset at Danmark på dette punkt står meget tilbage for alle de lande, vi i øvrigt gerne vil sammenligne os med.

Birgith Mogensen (CD):

Det af justitsministeren fremsatte forslag til lov om erstatningsansvar, der jo er en uændret genfremsættelse af det den 14. december 1983 fremsatte lovforslag, er på mange måder bemærkelsesværdigt.

Ét område, nemlig erstatningsretten, har nu i mange hundrede år været totalt uden

lovbestemmelser, og således har alene rets praksis været bestemmende for udmålingen af erstatningen, når det drejer sig om personskade eller tab af forsørger. Domstolens praksis på dette område har, selv om erstatningernes størrelse i de senere år fortsat er steget, været præget af, at skadesbeløbene ikke var særlig store. I praksis er, som det også fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, den højeste erstatning for tabt erhvervsevne ca. 500.000 kr., og lovforslaget er udtryk for et ønske om, at erstatningsbeløbene i disse tilfælde skal være højere. Hensigten er derfor absolut anbefalelsesværdig, nemlig at prisen for tab af forsørger eller tab af erhvervsevne sættes til et mere rimeligt beløb, end domstolens praksis har givet udtryk for, og dette formål alene burde være tilstrækkeligt til, at man kan anbefale lovforslaget.

At erstatningerne i øvrigt har løbende sammenhæng med indtjeningsforholdene i samfundet, medfører også en naturlig løbende regulering, således at folketinget ikke hvert eneste år skal til at diskutere størrelsen. Netop fordi lovforslaget bryder med traditionen på området, har der jo også i justitsministeriet været nedsat adskillige udvalg for at gøre lovforslaget så effektivt som muligt. Det er i det store og hele efter CDs opfattelse lykkedes, og så vidt jeg kan bedømme, er lovforslaget i alt væsentligt, bortset fra erstatningernes størrelse, en videreførelse af den domstolspraksis, der har været på området, herunder at erstatning for tab eller forringelse af erhvervsevne eller erstatning for tab af forsørger som princip udmåles individuelt. Denne individuelle beregning er dog kombineret med regler om en skadeserstatning, som skadelidte selv kan vælge, således at en afgørelse om erstatningsspørgsmål bliver undergivet en hurtigere og enklere behandling.

Endelig bryder lovforslaget med arbejdsgiverens mulighed for at rejse regreskrav over for arbejdstageren, idet et sådant krav kun kan rejses, hvis det findes rimeligt under hensyntagen til den erstatningspådragende handling m.v. Formålet er altså at begrænse arbejdsgiverens regresmuligheder over for arbejdstageren i et større omfang, end det hidtil har været teoretisk muligt. Dog er lovforslaget som tidligere sagt i det store og hele et udtryk for en lovfæstelse af den praksis,

[Birgith Mogensen]

som domstolene har fastsat, men med højere erstatningsbeløb.

Vi i CD ser dog et enkelt problem, nemlig risikoen for, at den administration, der er nødvendig til fastlæggelse af erstatningsbeløbenes størrelse, bliver uforholdsmæssig stor og bureaukratisk i en sådan grad, at de skadelidte kommer til at vente alt for længe på besked om erstatningsbeløbets størrelse.

Det kan ikke undgås, at man kommer til at tænke på sikringsstyrelsens administration af reglerne for invalidepension m.v., og vi skal blot henstille, at administrationen opbygges på en sådan måde, at skadelidte kan få en hurtig og klar afgørelse af erstatningens størrelse. Det kan selvfølgelig mane til eftertanke, i hvert fald hos CD, at lovforslaget opererer med erstatningsstørrelser sat i forhold til årslønnen, men med en hel del dispensationsmuligheder, der ikke kan undgå at medføre forøget administration.

Ove Jensen (FP):

Fremskridtspartiet ser positivt på lovforslagets hovedformål, der er at sikre, at der i tilfælde af personskade eller tab af forsørger fastsættes en rimelig erstatning. Om det så er de rigtige sats, justitsministeren har fundet frem til i dette lovforslag, vil det videre udvalgsarbejde sikkert nærmere belyse.

Som det er sagt af andre ordførere, er der mange tekniske detaljer i forslaget, og derfor er der tale om et forslag, der egner sig bedst til udvalgsbehandling.

Fremskridtspartiet ser som sagt positivt på lovforslagets hovedformål.

Lenger (VS):

Vi synes i VS, at det ville have været meget naturligt, om man havde knyttet dette lovforslag sammen med nogle af de beslutninger, som kom ud af de diskussioner, der var for snart et års tid siden i folketinget om statens erstatning til volds ofre, men det er ikke sket, og det må vi jo så tage til efterretning.

Vi finder det positivt, at der indføres faste regler for erstatningsansvar ved personskade, hvilket forslaget her går ud på; det er jo altid noget. Vi finder det også positivt, at der hermed sker en generel forhøjelse af erstatningerne, og at der indføres en vis ensartethed,

men desværre også kun en vis ensartethed, i bedømmelsen.

Det er naturligvis altid ubehageligt at skulle sætte en pris på et menneske, for de fleste har det vel sådan, at mennesker er uvurderlige, men i forhold til erstatningsregler må der naturligvis sættes en pris, hvis der overhovedet skal kunne komme en udbetaling. Vi er imidlertid meget betænkelige ved, at et af lovforslagets overordnede principper er, at der sættes forskellige priser på forskellige mennesker. Nok kan disse priser begrundes i en retspraksis, der tager udgangspunkt i et faktisk tab, men vi er utilbøjelige til at acceptere, at det også skal fastslås i en ny lov, at det faktiske tab er mindre, hvis der forvoldes skade på erhvervsleven hos en lavtlønnet eller hos et ældre menneske.

Lovforslaget bygger på det udgangspunkt, som nok er almindeligt i vores samfund, at forskellige mennesker har en forskellig værdi, men vi kan ikke desto mindre ikke acceptere en sådan forskellig prisfastsættelse, som for resten også må gøre sagsbehandlingen mere langvarig. Vores betænkelighed gælder nedsættelsen af erstatning for tabt arbejdsevne for ældre over 55 år og i endnu højere grad nedsættelsen for varig men for ældre over 59 år, som om det varige ikke er så varigt endda. Derfor vil vi foretrække, at der kommer en langt større ensartethed i fastsættelsen af erstatningerne, end der er lagt op til i dette lovforslag.

Vi deltager meget gerne i det videre arbejde med lovforslaget, fordi vi mener, det er nødvendigt, at der sker en række forbedringer på dette område, og selv om vi altså er meget betænkelige ved et par af de mere gennemgående principper i lovforslaget, er vi positive over for, at der nu kommer en lovgivning på området her.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti kan helt tilslutte sig det foreliggende forslag. Jeg skal heller ikke gå i detaljer og remse alt det op, som vi har hørt, men ganske kort præcisere, at kristeligt folkeparti finder dette forslag uhyre vigtigt.

Man kan diskutere, om der skal være forskel i erstatninger, men når man yder en erstatning, må det vel ses ud fra det princip, at det at miste en i familien eller det, at man kommer til skade, måske som ung eller sene-

[Inger Stilling Pedersen]

re, betyder en stor omvæltning, hvor mange følelser spiller ind, og så er det jo vigtigt, at vi fra samfundets side sikrer, at man ikke ud over alle de problemer, man løber ind i, også får store økonomiske problemer. Det kan kun gøres, tror jeg, ved, at der er forskellige måder at udbetale erstatning på.

Jeg kan måske ikke udtrykke det stærkt nok, men det er glædeligt, at hjemmearbejdende ægtefæller, folk, som man ikke lige kan sætte en præcis indtægt på, nu får en mulighed for at vide, at de også er noget værd. Det har tit betydet store katastrofer i hjem, når en, der har udført et stort arbejde, som altså ikke var påskønnet af det offentlige, nu pludselig ikke var der og man skulle til at have den store udgift.

Kristeligt folkeparti vil altså helhjertet gå ind for dette lovforslag og deltage meget positivt i udvalgsbehandlingen.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Tak for en særdeles velvillig behandling af dette forslag. Jeg er ikke i tvivl om efter de ordførertaler, der er holdt, at vi her i folketinget – og jeg tror, det vil omfatte alle partier – vil nå frem til en løsning på denne sag. De indvendinger, der er fremkommet, omfatter alene enkeltheder og ikke lovforslagets hovedprincipper, og dem må man selvfølgelig have lejlighed til at drøfte nærmere.

Der er rejst det spørgsmål – netop fordi der er en sådan positiv stilling til lovforslaget – hvor hurtigt man kan få det gennemført. Det er helt igennem udvalgets sag, men det er jo rigtigt, at der har været et meget langt forarbejde, man skal sætte sig ind i. Der er også mange ting i forbindelse med lovforslaget, der kan give anledning til nærmere undersøgelse, og jeg vil gerne i den forbindelse sige, at fru Annelise Gotfredsens ønske om, at der stilles bistand fra justitsministeriet til rådighed, er vi selvfølgelig helt igennem indstillet på at opfylde. Jeg tror, det kan være fornuftigt, hvis en af justitsministeriets embedsmænd under hele lovforslagets gennemgang er til stede og bistår, men det er jo også udvalget, der skal afgøre dette.

Det er rigtigt, at der ikke har været lang tid for ordførerne til at behandle lovforslaget efter den fremsættelse, der fandt sted her forleden dag, men for en ordens skyld vil jeg da gøre opmærksom på, at det er en genfrem-

sættelse. Lovforslaget blev fremsat før valget. Jeg er selvfølgelig bekendt med, at det ikke er hvert eneste vælgermøde, der har haft erstatningsloven som hovedpunkt, men forslaget har altså foreligget for norges vedkommende. Men nu bliver der altså mulighed for at undersøge denne sag nærmere, og så kan man spørge: skal man prøve at få det igennem nu, eller kan vi vente? Jeg vil bare nævne et par argumenter for, at det kan være en god idé at prøve at få denne lovgivning igennem i denne samling.

Det afgørende er, synes jeg, at vi trænger til den. Det er jo ikke, fordi vi står, skal vi sige som noget u-land med hensyn til, hvordan erstatningerne skal være. Vi har, som fru Birgith Mogensen fremhævede, en righoldig og god domspraksis, og vi har hidtil kunnet lade erstatningerne hvile i væsentlig grad på den domspraksis, vi havde. Vi behøvede ligesom ikke en lovgivning. Jeg tror også, det har spillet ind, at vi på erstatningsområdet her i landet har haft en af de mest fremragende jurister, Henry Ussing, der på mange måder beskrev disse forhold, så man måske syntes, at man kunne undgå en lovgivning. Med det forarbejde, der er gjort, tror jeg, det er rigtigt, at en lovgivning bliver resultatet, og det er der jo også tilslutning til. Vi har den gode fortid både i teorien, som nævnt, og i domspraksis, så vi har et godt grundlag at bygge lovgivningen på.

Samtidig er der jo altså noget at rette. Det er blevet fremhævet af flere ordførere, at det er en klar forbedring for grupper, som man ikke rigtig vurderede til noget, i hvert fald ikke til noget væsentligt. Det kunne være tilfældet med hjemmearbejdende, navnlig hjemmearbejdende husmødre, studerende og andre. En studerende, der bliver udsat for et uheld, der mærker ham for resten af livet, kommer i en situation, der er betydelig ringere end andres livsforløbsmuligheder. Det synes jeg, at det vil være rigtigt at rette op så hurtigt som muligt.

Desuden må vi være bekendt med, at med den forbindelse, der er imellem landene i dag, vil der være noget uholdbart i det, hvis erstatningerne bliver for forskellige. Der er noget forkert i, at en person, der bliver kørt ned i Malmø, i dag kan få en erstatning, der er cirka dobbelt så stor som erstatningen til den, der bliver kørt ned i København. Det kan ikke være tilfredsstillende. Hvis vi ser på

[Justitsministeren]

andre europæiske lande, ser vi steder, hvor erstatningsbeløbene kan gå op til 7-8 gange det beløb, der normalt bliver tildelt her i landet ved færdselsuheld.

Så nævner hr. Lenger også noget andet. Hr. Lenger kan have ret i, at nogen forbindelse er der imellem denne lovgivning og den lovgivning, vi har vedrørende erstatning til ofre for forbrydelser. Det er et emne, vi drøftede en del i sidste samling, og vi har taget fat på spørgsmålet i et særligt udvalg i justitsministeriet. Nogen tid tager det, men også af den grund vil det være rigtigst at få denne lovgivning igennem så hurtigt som muligt, fordi det jo er hovedloven vedrørende erstatning, erstatningsudmåling o.lign. Vi skulle jo nødig komme i den situation, at den lovgivningsændring, som hr. Lenger efterlyste, og som de fleste ordførere gik stærkt ind for, da vi drøftede beslutningsforslaget i forrige samling, må udsættes, fordi vi ikke har forholdene klaret.

Jeg vil blot med disse ord sige, at hvis det kan lade sig gøre, tror jeg, at vi kan have en betydelig interesse i at få denne lovgivning igennem, og den udvalgsbetænkning, vi har fået, og som er resultatet af et arbejde under professor Vinding Kruses meget kyndige ledelse, synes jeg også taler for, at vi ret hurtigt kan få denne i øvrigt omfattende lovgivning gennemført. Det tror jeg der er en interesse i, og jeg glæder mig i hvert fald til samarbejdet med udvalget om at komme videre i denne sag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Mette Madsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om gennemførelse af konvention om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, m.v.
(Fremsat 6/2 84).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Espersen (S):

Det er en genfremsættelse, og jeg skal henvise til vores ordførers bemærkninger i oktober, da lovforslaget var til første behandling.

Vi er naturligvis fortsat i princippet positivt indstillet over for lovforslaget. Vi mangler, så vidt jeg husker, svar på et par spørgsmål. Bl.a. er vi interesserede i en kommentar til en kritisk gennemgang, som professor Siesby har foretaget af konventionen. Vi forventer at få et svar herpå og yderligere oplysninger om, hvilke andre lande der kan tænkes at ratificere inden for en nærmere årrække, og oplysning om domskonventionens skæbne. Som sagt er vi positive over for forslaget.

Per Stig Møller (KF):

Der er, som hr. Ole Espersen sagde, tale om en genfremsættelse, og jeg skal derfor fortrinsvis nøjes med på ny at forsikre ministeren om den konservative folketingsgruppes tilslutning til forslaget.

Det er jo et meget kompliceret område, således som justitsministeren også selv gjorde opmærksom på ved sin fremsættelse af lovforslaget den 6. oktober 1983. Derfor vil vi erindre om ministerens tilbud under førstebehandling i forrige samling om at stille sagkyndig bistand til rådighed under udvalgsarbejdet. Det forekommer mig at være blevet endnu mere nødvendigt efter professor Erik Siesbys efterfølgende kritik, fremsat i Ugeskrift for Retsvæsen, nr. 51, 1983.

Trods alle vanskeligheder forekommer det os dog, at det er et retligt fremskridt i en samhandelens og samarbejdets tid at få harmoniseret reglerne for kontraktlige forpligtelser. Det er en forholdsvis åben konvention, der gør det til borgernes selvvalg at aftale, hvorledes retten skal forvaltes i tilfælde af en efterfølgende tvist. Det gør det selvfølgelig lettere for os, at dansk retspraksis ikke ændres, eftersom konventionen faktisk trods et beskedent grundlag i domspraksis ser ud til